

Klimatanpassning - mål och handlingsplan

Inledning

Sjöfartsverket var en av de myndigheter som 2018 pekades ut i Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Detta innebär att Sjöfartsverket åläggs att redovisa en klimat- och sårbarhetsanalys, myndighetsmål för klimatanpassningsarbete samt redovisa en handlingsplan som syftar till att myndighetsmålen uppnås. Klimat- och sårbarhetsanalysen redovisas i PM Sjöfartsverkets klimat- och sårbarhetsanalys 2019. Detta PM innehåller Sjöfartsverkets myndighetsmål samt handlingsplanen som syftar till att myndighetsmålen ska uppnås.

Avgränsning

Då tidshorizonten till 2100 är så pass lång att den är oöverskådlig har Sjöfartsverket valt att sätta ett delårs mål, vilket är satt till 2027. Detta innebär att målen för klimatanpassningsarbetet ligger i linje med övriga mål för myndighetens verksamhet. Detta innebär också att målen för Sjöfartsverkets klimatanpassning behöver beskrivas som en process där målen med tiden kommer att behöva uppdateras. Sjöfartsverkets inledande arbete syftar till att i första hand identifiera och precisera riskerna i Sjöfartsverkets verksamhet i så stor utsträckning som möjligt. I och med att klimatanpassningsarbetet i denna utsträckning är nytt för verksamheten så bedöms det som rimligt att målen behöver revideras när verksamheten identifierar fler samt mer specifika risker. Samtidigt vill Sjöfartsverket också utnyttja den långa tidsramen genom att samordna vissa typer av klimatanpassningsåtgärder med normala ändringar av verksamheten.

Sjöfartsverkets myndighetsmål för klimatanpassning

Det övergripande målet till 2027 för arbetet med klimatanpassning är att arbetet ska vara integrerat i hela Sjöfartsverket. Verket ska arbeta för att på ett tidigt stadie identifiera myndighetens klimat- och sårbarhetsrisker samt förebygga riskerna genom ett proaktivt arbetssätt.

Datum
2019-11-28

Dnr
18-03869-9

Innebörden av detta är att klimatanpassning ska vara en naturlig del i Sjöfartsverkets ordinarie arbete med att anpassa verksamheten inför kommande utmaningar. Sjöfartsverket ska säkerställa detta genom att bl.a. tillämpa ett proaktivt arbetssätt där identifierade risker förebyggs i ett tidigt stadium. Detta innebär inte alltid att en identifierad risk behöver omhändertas momentant men ett systematiskt arbetssätt för att följa utvecklingen kring risken bör tillämpas. Det i syfte att ge verksamheten och Sjöfartsverkets ledning tydliga signaler när en risk kräver åtgärd.

Handlingsplan för att nå Sjöfartsverkets myndighetsmål för klimatanpassning

Handlingsplanen är uppdelad efter respektive verksamhetsområde. De verksamhetsområden som omfattas av handlingsplanen är Bygg och teknik, HR, Infrastruktur/Trollehätte kanal, Rederiet samt Sjö- och flygräddningen. I övriga delar av Sjöfartsverkets verksamhet har det inte i dagsläget uppkommit något i klimat- och sårbarhetsanalysen som krävt åtgärder i handlingsplanen.

Bygg och teknik

Sjöfartsverkets verksamhetsområde Bygg och teknik ansvarar för farleds- och kommunikationsinfrastruktur med syfte att möjliggöra en säker och tillgänglig sjöfart. Förvaltningen av Sjöfartsverkets alla byggnader och fastigheter ligger också inom verksamhetens ansvarsområde.

Målet inom klimatanpassningsarbetet för Bygg och teknik är att till 2027 upprätta ett systematiskt arbetssätt för att följa, utvärdera och åtgärda klimatpåverkan för Sjöfartsverkets fastighetsbestånd samt SSA:er¹.

Under 2020 finns nedanstående aktiviteter i verksamhetsområdets handlingsplan:

- Införliva klimatanpassning i de besiktningsskott som används vid uppföljning av myndighetens fastigheter och SSA:er
- Seminarium kring klimatanpassning och klimatförändringar för berörda handläggare inom verksamhetsområdet Bygg och teknik
- Påbörja besiktning av fastigheter och SSA:er med stöd av det omarbetade besiktningsskottet utifrån ett klimatanpassningsperspektiv. Besiktningen sker normalt med ett intervall på 5 år, vilket innebär att Sjöfartsverket inom den tiden kommer att ha hunnit igenom alla sina fastigheter och SSA:er.

¹ Sjösäkerhetsanordning, exempelvis fyr

Datum
2019-11-28

Dnr
18-03869-9

- Utifrån befintlig utredning kring den förorenade mark Sjöfartsverket äger samt det PM som finns framtaget kring höjda havsnivåer bedöma om några särskilt riskfyllda fastigheter finns utifrån ett klimatanpassningsperspektiv.
- Upprätta en strategi för arbetet med klimatanpassning av förorenad mark²

Bygg och teknik har det operativa ansvaret för arbetet. Avdelningen Styrning och planering ansvarar för att vara en stödfunktion och tillhandahålla expertstöd samt bistå med de kunskapsseminarier som krävs för att Bygg och teknik ska tillgodose sig erforderlig kompetens att genomföra åtgärderna i handlingsplanen.

HR-avdelningen

HR-avdelningen arbetar aktivt med att se till att Sjöfartsverket är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för att få rätt kompetens på rätt plats i rätt tid. HR ha ett viktigt uppdrag att skapa förutsättningar för att öka säkerheten och utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet.

I klimat- och sårbarhetsanalysen har påverkan av värme på människors arbetsmiljö identifierats som en viktig del. Underlagen är i dagsläget knapphändiga men det rör sig om både inom- och utomhusarbete.

Målet för HR är att till 2027 bidra till de befintliga mål som finns satta till 2027 för målområde medarbetare och i detta arbete planera för hur Sjöfartsverket ska tackla påverkan av värme på personalen.

Under 2020 finns nedanstående aktiviteter i verksamhetsområdets handlingsplan:

- Genomföra en kartläggning med syfte att identifiera vilka verktyg, såsom mallar för riskanalys, som behöver uppdateras utifrån risken att arbeta i höga/låga temperaturer.

Ansvar för arbetet ligger på verksamhetsområdet HR. Avdelningen Styrning och planering ansvarar för att tillhandahålla expertstöd samt att bistå med de kunskapsseminarier som krävs för att HR ska tillgodose sig erforderlig kompetens att genomföra åtgärderna i handlingsplanen.

Infrastrukturavdelningen/Trollhätte kanal

Infrastrukturavdelningen ska säkerställa och befrämja säkerhet, kapacitet och tillgänglighet i (sjö-)transportsystemet. Avdelningen ansvarar för Sjöfartsverkets alla farledsprojekt.

² Gäller endast som det bedöms finnas ett behov efter invertering av fastigheter med förorenad mark

Datum
2019-11-28

Dnr
18-03869-9

För infrastrukturavdelningen är målet till 2027 att alla Sjöfartsverkets infrastrukturinvesteringar ska byggas med ett framtida klimat som utgångspunkt.

Under 2020 finns nedanstående aktiviteter i verksamhetsområdets handlingsplan:

- Identifiera styrande dokument där klimatanpassning bör ingå för att säkerställa investeringens robusthet inför ett förändrat klimat
- Föra dialog med Trafikverket för att säkerställa att inte huvudmannskapet för investeringen påverkar robustheten inför ett förändrat klimat

Ansvar för arbetet ligger hos avdelningen Infrastruktur i samarbete med verksamhetsområdet Trollhätte kanal. Avdelningen Styrning och planering ansvarar för expertstöd samt att bistå med de kunskapsseminarier som krävs för att Infrastrukturavdelningen ska tillgodose sig erforderlig kompetens att genomföra åtgärderna i handlingsplanen.

Sjö- och flygräddning

Verksamhetsområdet Sjö- och flygräddning ansvarar för sjö- och flygräddning i Sverige. Detta inkluderar efterforskning och räddning av människor i sjönöd, lokalisering av luftfartyg samt larm och ledning av räddningsinsatser.

Klimat- och sårbarhetsanalysen för Sjö- och flygräddningen resulterar i ett behov av ytterligare arbete med klimatanpassning i verksamheten för att identifiera risker. Verksamheten är mycket komplex med hög grad av specificering både gällande utrustning samt hos personal. Målet för Sjö- och flygräddningen till 2027 är att säkerställa att verksamheten kan bedriva sitt arbete med samma säkerhet och kvalitet som i dagsläget.

Under 2020 finns nedanstående aktiviteter i verksamhetsområdets handlingsplan:

- Genomföra minst en workshop med delar av verksamheten för att öka kunskaperna om klimatanpassning samt för att identifiera ytterligare klimat- och sårbarhetsrisker
- Identifiera om verksamheten har utrustning och maskiner som behöver anpassas till ett förändrat klimat
- Ta fram en strategi för hur arbetet ska bedrivas för att följa utvecklingen av eventuellt farliga djur i svenska vatten

Ansvar för att driva arbetet ligger på enheten SAR-systemledning. Det är dock av högsta vikt att hela verksamheten medverkar i arbetet. Avdelningen Styrning och planering ansvarar för expertstöd samt att bistå med de kunskapsseminarier som krävs för att Sjö- och flygräddningen ska kunna tillgodogöra sig erforderlig kompetens för att genomföra åtgärderna i handlingsplanen.

Rederiet

Datum
2019-11-28

Dnr
18-03869-9

Rederiet ansvarar för alla Sjöfartsverkets fartyg.

Klimat- och sårbarhetsanalysen för Rederiet visar på risken av förhöjda omgivningstemperaturer för fartyg, detta kan påverka både människor och utrustning negativt. Dessutom finns en risk att ökad algblomning ökar risken för igensatta sjövätskefilter hos fartyg. Rederiet har påtalat att man redan i dagsläget har ett systematiskt arbete kring fartygen där förändringar i klimatet omhändertas både för befintliga och framtida fartyg.

Rederiet har i dagsläget klimatanpassning som en punkt i verksamhetens försörjningsstrategi. Strategin används vid både nyanskaffning av fartyg samt vid investering i befintliga fartyg. Genom detta anses arbetet med klimatanpassning inom Rederiet redan till stor del vara implementerat i verksamheten, vilket medför att handlingsplanen endast innehåller en åtgärd.

Under 2020 finns nedanstående aktiviteter i verksamhetsområdets handlingsplan:

- Implementera riskanalys med avseende på klimatanpassning i Rederiets process.

Avslut

Sjöfartsverkets arbete med klimatanpassning är ännu i ett mycket tidigt stadiet och myndigheten avser att uppdatera handlingsplanen under 2020. Kunskapen om klimatförändringar och klimatanpassning behöver belysas längre ned i organisationen för att säkerställa att samtliga klimat- och sårbarhetsrisker kan identifieras. Myndighetsmålet att integrera klimatanpassningsarbetet som en naturlig del i Sjöfartsverkets normala verksamhet bedöms vara en nödvändig framgångsfaktor. Detta för att Sjöfartsverket ska kunna ha en robust verksamhet som kan bedrivas effektivt och ändamålsenligt i ett förändrat klimat.